

ASIA Asiakirjapyyntöön käsittely

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerille 21.9.2018 osoittamassaan kantelussa arvostellut Sisä-Suomen poliisilaitoksen menettelyä asiakirjapyyntöä koskevassa asiassa. Kantelijan mukaan poliisilaitos ei ollut käsitellyt hänen asiakirjapyyntöään lain edellyttämällä tavalla, kun asiakirjapyyntöön käsittely oli kestänyt yli viisi viikkoa. Lisäksi kantelija arvostelee poliisin kielenkäyttöä sähköpostikirjeenvaihdossa pitäen sinuttelua sopimattomana.

SELVITYS JA VASTINE

Poliisihallitukselta on pyydetty selvitys ja lausunto. Poliisihallituksen toimittama aineisto on sisältänyt Sisä-Suomen poliisilaitoksen 19.10.2018 päivätyn lausunnon sekä tiedonhallintasihteerin A:n ja rikoskomisario B:n selvitykset.

RATKAISU

Asiakirjoista ilmenevät tapahtumat

Kantelun liitteenä olevasta sähköpostiviestistä ilmenee, että kantelija oli 14.8.2018 lähettänyt Sisä-Suomen poliisilaitoksen kirjaamoon Tampereen pääpoliisiasemalle sekä Valkeakosken poliisiaseman kirjaamoon asiakirjapyyntöön sisältäneen sähköpostiviestin. Tämän jälkeen Sisä-Suomen poliisilaitoksen kirjaamosta oli samana päivänä saapunut automaattinen vastaanottokuitaus kantelijalle. Kantelun mukaan muuta yhteydenottoa kantelija ei ollut saanut ennen B:n vastausta 21.9.2018.

Vastauksen aluksi B toteaa, että ”Poliisista terve! Olen saanut tänään 21.9.2018 tietopyyntönne”. B päättää kirjeen sinuttelumuotoiseen kysymykseen ”Haluatko...? B käyttää kirjeessään muutoin teittelymuotoa, esimerkiksi edellä oleva ”tietopyyntönne” sekä ”Teidät on otettu kiinni ... Kysymäänne päätökseen ... teidän täytyy ...” jne.

Sisä-Suomen poliisilaitokselta saadun selvityksen mukaan vastauksen myöhästymisen on johdunut siitä, että asiakirjapyyntö oli lähetetty sekä Tampereen pääpoliisiaseman kirjaamoon, että Valkeakosken poliisiaseman sähköpostiosoitteeseen. Tampereen pääpoliisiaseman A:lle oli asiassa antamansa selvityksensä mukaan muodostunut käsitys, että tietopyyntöasia oli jo Valkeakosken poliisiasemalla käsiteltävänä. Poliisilaitoksen selvityksessä kuitenkin todetaan, että Valkeakosken poliisiasemalla asiakirjapyyntöä ei ollut alettu käsitellä eikä kantelijan asiakirjapyyntöön vastaanottanutta henkilöä ole myöhemminkään saatu selvitettyä. Vasta kantelijan uutustua asiakirjapyyntönsä 20.9.2018 oli pyyntö 21.9.2018 toimitettu tiedon antamisesta vastuussa olleelle B:lle, joka oli vastannut kantelijalle samana päivänä.

Asiaan liittyvät oikeusohjeet

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, ”julkisuuslaki”) 14 §:n 4 momentin mukaan tieto julkisesta asiakirjasta on annettava mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa siitä, kun viranomaisen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön. Jos pyydettyjä asiakirjoja on paljon tai niihin sisältyy salassa pidettäviä osia tai jos muu niihin rinnastettava syy aiheuttaa sen, että asian käsittely ja ratkaisu vaativat erityistoimenpiteitä tai muutoin tavanomaista suuremman työmäärän, asia on ratkaistava ja tieto julkisesta asiakirjasta annettava viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun viranomaisen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön.

Valtion virkamieslain (750/1994) 14 §:n mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä.

Hallintolain (434/2003) 9 §:n mukaan viranomaisen on käytettävä asiallista, selkeää ja ymmärrettävää kieltä. Lain esitöissä (HE72/2002 vp) todetaan asiallisen, selkeän ja ymmärrettävän kielenkäytön vaatimuksiin kuuluisi sellainen ilmaisutapa, jonka perusteella hallinnon asiakkaan voidaan olettaa yksiselitteisesti ymmärtävän asian sisällön ja saavan siitä asian laatuun nähden riittävästi tietoa. Säännös edellyttäisi esitystavalta siten sekä kielellistä selkeyttä että sisällöllistä ymmärrettävyyttä. Kielenkäytön asiallisuus merkitsisi myös sitä, ettei hallinnon asiakkaaseen kohdisteta loukkaavia tai väheksyviä sanontoja.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Poliisihallitus sekä Sisä-Suomen poliisilaitos ovat lausunnoissaan katsoneet, että kantelijan asiakirjapyyntöön olisi tullut vastata julkisuuslain 14 §:n edellyttämän kahden viikon aikarajan kuluessa.

Yhdyn Poliisihallituksen ja Sisä-Suomen poliisilaitoksen kantaan, että asiakirjapyyntöä käsitellyt oli viivästynyt lain asettamasta kahden viikon määräajasta. Olen asiaa arvioidessani ottanut huomioon, että Sisä-Suomen poliisilaitoksen lausunnon mukaan poliisilaitoksella on ryhdytty tarkistamaan selvityksen liitteenä ollutta 16.8.2017 annettua ohjetta tietopyyntöjen käsittelystä. Tavoitteena on poliisilaitoksen mukaan paremmin varmistaa, että Tampereen pääpoliisiaseman kirjaamolla on selkeä ja todellinen päävastuu tietopyyntöjen käsittelyssä. Lisäksi muiden poliisiasemien sähköpostilaatikoiden toimivuus ja sinne toimitettujen asioiden käsittelyvastuut tullaan poliisilaitoksen mukaan varmistamaan.

B:n vastaus kantelijan sähköpostiviestiin ei ole kieliasultaan sillä tavoin hallintolain asiallisen, selkeän ja ymmärrettävän kielen vaatimuksen vastainen, että se antaisi aihetta toimenpiteisiin. Laki ei edellytä virkamieheltä teitittelyä. Pidän kuitenkin yleisesti asianmukaisena, että mikäli asiakas viranomaisessa asioidessaan itse teitittelee virkamiestä ja kokee sinuttelun epäasianmukaiseksi, niin virkamies tämän mahdollisuuksien mukaan vuorovaikutustilanteissa huomioi.

Kiinnitän kuitenkin huomiota siihen, ettei kantelijan kirje anna mahdollisuuksia arvioida tätä seikkaa. Lisäksi edellä olevista B:n kirjeen lainauksista ilmenee, että B itse on käyttänyt teitittelymuotoa yhtä poikkeusta ja kirjeen alkua lukuun ottamatta.

Kiinnitän vastaisen varalle Sisä-Suomen poliisilaitoksen huomiota asiakirjapyyntöjen käsitteilyaikojen tarkkaan noudattamiseen. Tässä tarkoituksessa lähetän päätöksestäni jäljennöksen Sisä-Suomen poliisilaitoksen päällikölle. Lähetän päätöksen tiedoksi myös Poliisihallitukselle.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Petri Rouhiainen

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

KÄYNTIOSOITE
POSTIOSOITE

Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
PL 20, 00023 Valtioneuvosto

PUHELIN 0295 16001
TELEFAKSI 09 160 23975

E-MAIL
INTERNET

etunimi.sukunimi@okv.fi
www.okv.fi